

SZAKMAI PORTFÓLIÓ

Czopf Áron:
Korábbi kutatói és más szakmai tevékenység
a politika esztétizálásával kapcsolatban

.....

Tanulmány a politikai gondolkodást esztétizáló romantikus tendenciákról, az ún. politikai romantika (politische Romantik) jelenségéről

Ha a politika nem több, mint esztétizáló diskurzus, akkor elhalványul a döntések egyértelműsége, relativizálódik a felelősség és látszólagossá válik a politikai cselekvés. Ezért a kritikusok azzal vádolják a politikai romantika képviselőit, hogy nem volt konkrét politikai teljesítményük, következetlenek és impotensek voltak – egész életükben egyetlen dolgot építettek: a saját személyiségük katedrálisát. Persze ha a szubjektív okkazonalizmus a költői fantázia játékát jelenti a világgal, nem szorul arra, hogy konkrét politikai változásokat idézzon elő, de a szemlélet ettől még lehet veszélyes. A romantikus, meglehetően passzivitása

és depolitizáló hajlama megakadályozza számára a fennálló társadalmi viszonyok radikális átalakítását, filozófiai forradalmat hajt végre azzal, hogy képlékeny konstrukcióként kezd tekinteni a világra.

A schmitti romantikakritika elsősorban a 19. századi romantikusok esztétizáló és depolitizáló hajlamaira irányul. Így a szubjektív idealizmus kritikáját a Fichte hatása alatt álló romantikusokra vonatkoztatva plasztikus és radikális nyelvezettel szubjektív okkazonalizmusként írja le a romantikus attitűdöt. (Kommentár 2019/2.)

A távolság reáltranszcendenciáiban lehorgonyozott identitás utoljára a romantika korában volt képes politikai stílust teremteni: immár egy forradalmi lelkesedés jegyében, ugyanakkor még az arisztokratikus kultúra formaszigorának alávetve. Ebben az átmeneti, tünékeny és extatikus állapotban fogant meg a 19. század politikája, egy különleges csillagzat alatt, ami lehetővé tette az esztétikai és politikai kategóriák keveredését. Az angolok jól iskolázott németek akartak lenni, a franciák a gentleman-státuszra törekedtek, a németek pedig lopva Párizs lélegzetét figyelték. Mindeközben Észak-Európa babérligetekkel álmódott, a Napóleont térdre kényszerítő orosz tábornokok előszeretettel fejezték ki magukat franciául, Byron görögnek érezte magát, Gribojedov pedig persza háremekért rántott kardot. (...) Amint elfogadjuk, hogy a fenséges és kívánatos dolgokat csakis a megközelíthetetlen messzeségben pillanthatjuk meg, azonnal megfosztjuk a szellemet az aktív jelenléttől és tartózkodásra kényszerítjük. A vágyak és célok ekkor százfelé ágaznak, az emberi viszonyok pedig egyre képlékenyebb alakzatokat vesznek föl. (...)

A transzpolitika úgy viszonyul a politikához, ahogy a transzszexualitás a nemiséghez. „Amint az orgiának vége, a felszabadulás nyomán mindenki az identitását, nembéli hovatartozását keresi” – írja Baudrillard arról, hogyan is válunk transzpolitikusokká – tehát miként lettünk egyszerre „politikailag közömbösek és nemkülönbözőek”. (Tumult 2021/4.)

.....

Német nyelvű esszé a transzpolitika és transzesztétika eredetéről

MIT TANULHATUNK SCRUTONTÓL?

CZOPF ÁRON

Sir Roger Vernon Scruton (1944–2020) méltósággal távozott, olyan emberként, aki legapróbb rezdüléseiben is hiteles képviselője, méltó örököse volt az angolszász konzervatív hagyománynak és ezzel világszerte inspirálta azokat, akik a hagyományelvű gondolkodás megújításán fáradoznak.

Politikai gondolkodására döntő hatást gyakorolt, hogy testközelből tapasztalta meg 1968 Párizsának eufórikus és ostoba zúrzavarát. A tüntetések üres szentimentalizmusa rádöbbenette arra, hogy „a másik oldalon” áll – nem rombolni akar, hanem megőrizni. A vasfüggönytől keletre szerzett benyomásai is alakították politikai gondolkodását. Szinte lehetetlennek tűnik, hogy egy olyan alak, mint Scruton, ne keltsen feltűnést egy kommunizmustól sújtott társadalomban.

A harmincas éveiben járó brit értelmiségi a nyugati imperialista archetípusaként tűnhetett fel errefelé – sápadt, karakteres arccal, magas termettel, vörös hajjal, szemüvege mögött környezetét kíváncsian fürkésző tekintettel, hóna alatt szamizdat anyagokkal. A kommunisták agyára lidérc-

Roger Scruton esztétikájáról

Scruton életműve legalább annyi ponton találkozik Burke-vel esztétikai érdeklődése, mint politikai nézetei révén. Műveit olvasva az a benyomásunk, hogy még politikai filozófiája is esztétikai műveinek kisugárzását hordozza. A szépség érdekelte igazán, és életművének lelkét azon esztétikai írásai alkotják, amelyekben épp a hétköznapi normalitás és a szépség fontossága mellett érvel.

Riasztotta a nyers, totalitárius monumentalitás, elvetette még a túlzott attraktivitást is, amely harsány módon tetszeni akar és magára von minden figyelmet. Scruton szemével nézve a modern és különösen a posztmodern politika bizonyára közönséges, tarkabarka vásári komédiának tűnhet. Olyan emberről beszélünk, akit jobban érdekel a jó modor, mint egy választási győzelem, aki a politikai elveknél fontosabbnak tartja a mindennapi élet esztétikai kontextusát. Egy utca, egy megterített asztal vagy egy cipő szépsége is árulkodhat arról a jó ízlésről, amiről itt szó van. A szépről című művében így fogalmaz: „ezek a minimális szépségek sokkal fontosabbak mindennapi életünkben, és sokkal bensőségesebben szövik át racionális döntéseinket, mint a nagy műalkotások”.

Figyelemreméltó, hogy Scrutont, aki a képzőművészet terén is szertelen műveltségről tesz tanúságot, leginkább az építészet és a zene foglalkoztatja – két olyan terület, ahol a művészi képzelőerő a részek – hangok és formák – közötti harmóniát keresi. Olyan teljességet, amelyben minden elem jobban teszi, ha az egész harmóniáját szolgálja, és nem követel magának minden figyelmet. Amikor a hétköznapi esztétikájáról és a „minimális szépségről” olvasunk, valójában Scruton politikai gondolkodásának központi gondolatától sem járunk messze. Mi más lehetne a konzervatívok célja, mint a szüntelen törekvés erre a harmóniára?

Témához kapcsolódó szakmai és ismeretterjesztő tevékenység

Romanticism as the aestheticization of the Political című előadás tartása a *The French Revolution and the Romantics* című nemzetközi konferencián (2021)

Előadás és vita a transzpolitika kérdéseiről a Kőfeszterületen (2021)

Előadás az aktualizmus politikai és esztétikai következményeiről (Del Noce kritikája mentén) a *Pro Civitate Dei* nemzetközi képzésén (2022)

Ismeretterjesztő előadás a pécsi Szent Mór napon diákoknak (2022)

A növényi gondolkodás fordulata: részvétel a növényi metaforák politikai gondolkodásban betöltött szerepéről szóló interdiszciplináris beszélgetésen művészekkel, filozófusokkal és esztétákkal közösen (2022)

Részvétel a *Nonmodern kutatócsoport* technológiakritikáról szóló kerekasztal-beszélgetésén (2022)

